

Skřítek Kostelníček

Jana Zehnalová

A.M.I.M.S.
Apostolatus Mariae Immaculatae Matris Spei
(Apoštolát P. Marie Neposkvrněné – Matky Naděje)
Vranov nad Dyjí – Přímětice – Bítov
A. D. 2021

Kája a Kostelníček

„Ještě to chvílku vydrž,“ říká tiše maminka a zběžně pohladí Káju po hlavě. Po kolikáté to dnes už slyší? Mamince se to řekne. Je dospělá a v kostele ji to snad i baví. Kolem je takových jako ona docela dost. Všichni klidně sedí a dívají se dopředu na pana faráře, který pořád cosi povídá u dřevěného pultíku. Kája tomu nerozumí. Jak ho to má bavit? Co má dělat, než to skončí? Chtěl si vzít autíčko na setrvačnickou nebo aspoň šaška, co tak hezky tluče do bubínku, ale maminka to zakázala.

„Kdy už bude konec?“ chce se znovu zeptat, když si všimne, že na podstavci pultíku se něco hýbe. Něco tam leze směrem nahoru k panu faráři. Co to je? Zdá se mu to nebo je to pravda? Po pultíku leze, nebo spíš poskakuje do vrchu, maličký vousatý kluk. Má legrační červený kabátek, tmavě modré kalhotky a v ruce červenomodrou pruhovanou čepičku s velkou bílou bambulí. Sotva se ocitne nahoře, už se rozhlíží kolem. Teď, teď se dívá na Káju. Má mu zamávat? Nebude se maminka zlobit? Kája opatrně vytahuje ručku z kapsičky a dvěma prstíky nenápadně mává onomu neznámému klukovi. „Kdo jsi?“

„Já? Jsem skřítek Kostelníček. A ty?“

„Já jsem Kája. Kde ses tu vzal?“

„Já tu bydlím.“

„Tady? V kostele? Myslel jsem, že tu bydlí pan farář sám.“

Kostelníček roztáhl pusku do širokého úsměvu. „Kdepak! Pan farář bydlí na faře, to je ten dům vedle kostela. Já jsem doma tady spolu s Pánem Ježíšem.“

„Jak to, že jsem tě tady ještě neviděl?“

„Asi ses špatně díval. Anebo to může být tím, že když tu jsou lidé, moc se neukazují. Jakmile paní kostelnice zarachotí klíčem v zámku dveří, raději mizím.“

„Paní kostelnice? To je tvoje teta?“

„Ty jsi dobrý. Teta? Jak jsi na to přišel?“

„No – říkal jsi přece, že jsi Kostelníček.“

„Ale skřítek, skřítek Kostelníček, víš? Paní kostelnice je ta paní, co se stará o kostel. Chodí ho otevírat ještě dlouho před tím, než přijde pan farář. Chystá věci panu faráři, dohlíží na to, aby bylo uklizené a tak podobně. Myslí si, že má přehled o všem, co a kde v kostele je.“

„O tobě ví také?“

„To tak ještě. My skřítky se dospělým moc neukazujeme. Dospělí nás vidívají jen někdy. Jenže nikdy nevíme dopředu, kdy nás někdo může uvidět. Proto se raději schováváme.“

„Ale teď jsi tady. Co když tě někdo uvidí?“

„Neboj. Všichni poslouchají pana faráře a dívají se na něho. To jen my dva si tady povídáme. Ale chci tě o něco poprosit.“

„Ty mě? A o co?“ kulí Kája oči.

„Nebudeš nikomu povídat, žeš mě viděl, ano?“

„Vůbec nikomu?“

„Vůbec nikomu. Bude to naše malé tajemství. Umíš zachovat tajemství?“

„Jasně, však už jsem velký.“

Náhle ucítí Kája jemné š'ouchnutí do ramene: „Kájo, vstávej!“

Kája se udiveně rozhlíží. Všichni kolem něj vstávají ze svých míst, a ať se natahuje, jak chce, stojan pultu, na kterém byl ještě před chvílí Kostelníček, je úplně prázdný.

Skřítek u kroupky

Následující dny maminka nevyhází z údivu. Každou chvíli se její malý Kája ptá: „Maminko, kdy už zase půjdeme do kostelíčka?“

„To se ti tam tak líbilo?“ odpovídá otázkou.

„Ano. Moc. Byl tam...“ zarazil se Kája, protože si právě vzpomněl na tajemství. Ale stejně – aspoň mamince by to přece říct mohl, uvažuje. „Víš, byl tam takový malý chlapec,“ začal s vysvětlováním.

„Ano, bylo tam několik malých chlapců, a nevím o žádném, který by se pořád ptal, kdy už to skončí,“ uzavře maminka a zdá se, že přemýšlí nad něčím úplně jiným.

Kája vzdychne a vezme do ruky plyšového medvěda. Škoda, že se s ním nedá povídat tak jako s Kostelníčkem.

„Honem vstávat, ty ospalče! Vyskočit z postýlky, umýt, nasnídat, jdeme do kostelíčka!“ budí maminka svého nejmenšího o několik dnů později.

Cože? Do kostelíka? Za Kostelníčkem? Juchů! To už nemusela maminka vůbec nic říkat. Kája na sebe navléká všechno, co mu maminka nachystala. Dnes půjde za Kostelníčkem! Jen aby tam byl!

Cestou do kostela se maminka nestačí divit. Dříve Káju zajímaly výklady hračkářství, stojatá voda kašny, zobající holubi, kteří líně popolétali, když na ně chtěl sáhnout. Dnes na nic podobného ani nepomyslel. Ba naopak. Byl to on, kdo táhl maminku směrem ke kostelu, do kterého směřovali lidé z přilehlých ulic. Bylo jich v tom okamžiku tolik, že mimoděk udělali malou frontu před vchodem.

„Co se tam děje? Proč se tady stojí?“ vytahuje Kája krček a stoupá si na špičky. Každý přichodí si namáčí prsty pravé ruky do misky s vodou, která je připevněná na zdi. Někdo se hned tou namočenou rukou dotýká čela, pak spustí ruku rovno dolů, natáhne ji přes celé tělo na jedno rameno, pak druhé. Prostě někdo si na sebe tou vodou kreslí velký kříž, někdo hned postupuje dál a dělá místo tomu, kdo jde za ním. Proč to jde tak pomalu? Copak nevědí, že Kája má dnes napilno?

Konečně na ně přichází řada. Maminka zvedá Káju tak, aby mohl sám dosáhnout do vody. Právě ve chvíli, kdy si chtěl namočit prstíky, si všiml Kostelníčka. Stál na okraji kamenné misky, v ruce držel svou červenočernou čepičku a ukláněl se, div nespadol do vody.

„Ahoj!“ roztáhl Kája pusku k úsměvu.

„Ahoj, vítám tě v Božím domě,“ opětoval Kostelníček, spiklenecky zamrkal a zamával svou malou buclatou ručkou.

Kája si mezitím navlhčil prstíky a snažil se podle maminčina vzoru namalovat na svou sváteční modrou mikinu mokrý kříž. Byl spokojen. Dnes se mu to obzvláště povedlo. Všiml si toho Kostelníček? Kája hrdě zvedl hlavičku. Ale co to? Kostelníček se vůbec neusmívá. Spíš jako by vyčkával. Na co?

„Co je? Přece se mi to povedlo, ne?“

„To ano, musím tě pochválit, ale to není všechno,“ kroutí hlavou skřítek.

Kája nechápavě mžiká očima. Jak to Kostelníček myslí? Co má ještě dělat? Proč pořád ukazuje na čepičku?

„Sundej to!“

„Sundej co?“ nechápe Kája. Má přece na hlavě tu krásnou novou kšiltovku, co mu maminka nedávno koupila. Paní učitelka říkala, že je hezká. Proč ji má sundat?

„Protože už jsi velký. To jen malí kluci mají v kostele na hlavě čepici. Když přicházíme do domu Pána Boha, do kostela, z úcty k němu muži sundávají čepici. A ty už jsi přece také muž, ne?“

To tedy jo. Kája už přece není žádný malý prcek. V mžiku má kšiltovku v ruce. – Ale stejně tomu moc nerozumí. Stejně jako tomu, proč si každý na sebe maluje vodou ten kříž.

„To máš tak. Když přijdeš k někomu důležitému na návštěvu, přivítáš se s ním způsobným podáním ruky. To tě jistě maminka učila.“

To ano. Kája si pamatuje, jak nedávno byli u jedné paní. Když otevřela dveře, udělala jim místo a obřadně řikala: „Vítám vás, moc jsem se na vás těšila, pojdte dál.“ A také si s maminkou podaly ruce. Pak napřáhla ruku směrem ke Kájovi a jemně mu stiskla jeho ručku.“ Kája si tehdy připadal moc velký a důležitý.

„Vidíš, a stejně je to s Pánem Ježíšem. Je neviditelný a ruku mu jen tak stisknout nemůžeš. Znamení kříže, které děláš, je tedy něco jako podání ruky samému Pánu Ježíši.“

Kája vykulil oči. Pane jo, to musí být před Pánem Ježíšem hodně důležitý, když něco takového může dělat: tisknout mu ruku.

„Kájo, co tam děláš, pojd' už,“ odtahuje maminka svého synka. Ten chce ještě něco říct Kostelníčkově, ale ať se dívá, jak se dívá, na okraji kroupky nikoho nevidí. Jde tedy poslušně za maminkou do kostelní lavice. Však se se skřítkem ještě uvidí. Ale to se přepočítal. Kostelníček se toho dne už neobjevil.

Kostelníček u varhan

A je tu zase neděle. Bude tu i Kostelníček? Kája samou zvědavostí nemůže dospat. V kostele jsou dnes dříve než jindy, ale skřítek je tentokrát u kroupky nevíta. Kája je zklamaný. Chtěl Kostelníčkově ukázat, že už je velký kluk a nezapomíná si v předsínce kostela sundat z hlavy kšiltovku. Žmoulá ji tedy v ruce a posmutněle jde za maminkou do přední lavice. Kostelníčku, kde jsi? Chtělo by se mu zavolat, ale ví, že to se nesmí. Tak se aspoň tiše rozhlíží, zda na něj panáček v červeném kabátku někde nemává. Nic. Kde by jen mohl být?

Náhle ho z přemýšlení vytrhuje hlas zvonků. Cink, cink! Lidé vstávají a varhany spouští úvodní předeheru. Kája se otáčí. Ví, že maminka nerada vidí, když se nedívá dopředu, ale dnes jako by ho někdo lechtal pohledem na zádech. Obrací oči nahoru. Co to tam vidí? Zdá se mu to, nebo je to on? Na samém kraji toho velkého balkonu nad vchodem, kterému maminka říká kůr a teta Jarmila chór, stojí Kostelníček a máchá ručkama, až se mu kabátek vyhrnuje. Kája mu vidí jen záda. Co to tam dělá? Jak to, že stojí zády k oltáři? To se přece v kostele nedělá, chtěl ho napomenout, ale skřítek je tak zabraný do dirigování, že by asi stejně neslyšel. Konečně varhany utichají a Kostelníček se otáčí. Hned vidí Káju a vesele mu mává.

„Co tam děláš?“ chce vědět Kája.

„Ukazuju písťalkám, jak mají hrát.“

„Komu? Jakým písťalkám?“

„No varhanním. Víš vůbec, jak vypadají takové varhany?“

„Jasně, že vím. Kdysi jsem se na ně byl s maminkou podívat. Jsou to takové dva klavíry nad sebou.“

„No, přesně. Jenže ty klavíry, správně manuály, by samy nehrály. Od kláves vedou takové tyčinky k písťalám. Některé jsou malé skoro jako dětské písťalky, jiné jako flétničky, které má paní učitelka ve škole, no a ty největší, ty jsou vyšší než tvůj tatínek.“

„A ony tě poslouchají?“ kulí Kája oči.

„No, ne tak docela. Mnohem víc než mě poslouchají pana varhaníka, který hraje na ty bílé a černé klapky. Já jsem tady spíš pro pavouky.“

„Pro jaké pavouky?“

„Pro ty, kteří žijí v píšťalách. A nejsou tam jen pavouci, ale také všelijací brouci, moli a já nevím, co ještě. Dělají si tam svoje domečky a chodníčky, takže pak varhany hrají falešně, pískají nebo sípají a lidé dole si myslí, že to pan varhaník třeba neumí. Tak občas vyběhnu nahoru a ukazuju těm nezbedům, která píšťalka je na řadě, aby uhnuli a nerušili hudbu.“

„A poslouchají tě?“

„Jak kdy. Někdy čekají, až pan varhaník šlápne do pedálů, a to si pak jedou jako na tobogánu po proudu vzduchu ven. Tón sice zazní malinko falešně, ale lidé už většinou zpívají, a málokdo si toho všimne. Teď mě napadá: tebe jsem ještě nikdy zpívat neviděl.“

„Já zpívám jenom ve škole. Tady ne.“

„Ale proč? Moje babička říkávala, že kdo zpívá, dvakrát se modlí.“

Kája se zamyslel. Modlení ho zrovna moc nebaví. Ale zpívat – to by mohl. A bude to jako dvakrát se modlit? To bude muset říct mamince, jestli to taky ví. Jen jestli se naučí tak dobře číst, aby mohl zpívat jako maminka z knížky. Nebo tamhle ta paní, co má slova písničky v mobilním telefonu. To se Kájovi moc líbí. Třeba by mu pak maminka nějaký mobil také koupila, když by podle něho zpíval. Jestlipak má Kostelníček také telefon? Může vůbec skřítek mít něco takového? Musí se ho zeptat. „Kostelníčku...“

„Přestaň se už konečně otáčet,“ dloubne maminka synka do ramínka. Kája vzdychne. Kdyby tak maminka věděla...

Oblečení pana faráře

Týden uběhl jako voda, je tu zase neděle a maminka s Kájou jdou opět do kostela. Kája se těší, ale ještě více je zvědavý. Bude tam Kostelníček, nebo nebude?

Prošli dveřmi kolem kropenky, jdou si sednout do lavice – a Kostelníček nikde. Marně se Kája otáčí. Cink! Cink! Začínají hrát varhany. Teď, teď tam musí být! Přece ty varhany někdo řídit musí! Jenže ať se Kája dívá, jak se dívá, Kostelníčka nevidí. Varhany dnes hrají bez skřítky.

Kája je smutný. Kde je? Tak jsem mu chtěl ukázat, jak si nezapomínám sundávat čepici při příchodu do kostela, jak umím dělat kříž svěcenou vodou, a teď není komu. Kostelníček je asi na prázdninách nebo kdoví, kde je.

Zatímco Kája zatlačuje slzičku zklamání, lidé stojí, zpívají a pan farář s ministranty přichází k oltáři. Kája ho ledabyly sleduje. Kde je Kostelníček?

Lidé přestávají zpívat, pan farář si stoupá k mikrofonu, dělá kříž a všichni lidé s ním. Mše svatá začíná. Maminka drbne do Káji: „Dávej pozor a nevrť se!“

Kája zvedá oči a kouká na pana faráře. A v tom ho vidí: vedle vyleštěné boty kněze stojí Kostelníček. Proto ho Kája neviděl! Skřítek dnes nebyl nikde ve výšce! Nebyl na ambonu – pultíku, od kterého se čte, na kropence se svěcenou vodou u vchodu do kostela ani na zábradlí kůru. Dnes stojí úplně na zemi vedle pana faráře a dává Kájovi jakési znamení. Šermuje legračně baculatýma ručičkama a Kája si nejdříve myslel, že mu Kostelníček posílá pusinky. Aspoň to tak vypadalo. Poslal mu také pusinku, ale Kostelníček se zatvářil nesouhlasně. Co to ten skřítek dělá? Teď cosi ukazuje na oblečení kněze. Zvedá hlavičku, špulí rtíky, napaňuje se, uklání. Co to dělá? Co mu chce říct?

Vtom to Kájovi došlo. Kostelníček ukazuje na pana faráře, jaké má dnes hezké oblečení. Také že má! Má bílé roucho vyšívané zlatou nití. Ty jo! Pan farář dnes vypadá jako nějaký král. To

musí Kája uznat. Ale Kostelníček ukazuje ještě cosi, nebo spíš kamsi. Ukazuje do míst, odkud pan farář přišel, tam, kde jak maminka říkala, se pan farář převléká, do sekristie.

Kája už nějaký čas přemýšlel, proč když on jde do kostela v kalhotách, tričku a mikině, maminka v šatech a svetříku, má pan farář takové zvláštní oblečení.

Nedávno byl totiž s maminkou na procházce, potkali pana faráře a byl oblečený úplně normálně. Měl rifle, košili nebo tričko, to už si Kája moc nepamatuje, ale určitě neměl takové krásné oblečení jako teď. Také mu to slušelo, ale tohle je úplně něco jiného. Teď je jako nějaký vládce. Kája na něm může oči nechat.

„Díváš se, jak to našemu panu faráři dnes sluší?“ vyrušil ho Kostelníček.

„Hm, dívám! Jak to, že má tak krásné oblečení?“

„To je proto, že pan farář při mši svaté zastupuje všechny lidi před Pánem Bohem a zároveň zastupuje Pána Boha před lidmi. Vykonává posvátnou službu a má k ní příslušné oblečení. Někteří říkají liturgické roucho.“

Příslušné oblečení? To už Kája ví, co to je. Když jde na písek, obleče mu maminka staré tepláky. Když jde do školy, musí být, jak říká maminka, slušně oblečený. A když jdou se školou do divadla nebo na focení, to ho vždycky maminka vyfíkne, jak říká tatínek. Dnes se takhle vyfíkl pan farář. Spojuje lidi s Pánem Bohem a Pána Boha s lidmi. Má na sobě něco z té Boží krásy a nemůže přijít jako Kája v riflích a tričku.

„Když je svátek jako dnes, obléká si pan farář bílý ornát zdobený zlatem,“ vyrušuje Kájů z úvah už dnes podruhé Kostelníček.

„No jo, ale minulou neděli na sobě takové krásné oblečení neměl. To měl cosi červeného.“

„Správně si to pamatuješ. Minulý týden jsme si připomínali jednoho mučedníka, který zemřel za svou víru v Pána Ježíše. Červená, to je barva krve a Ducha svatého, který sestoupil na apoštoly v podobě červených plamínek, to si lehce zapamatuješ.“

„A má pan farář ještě jinou barvu oblečení?“

„Co myslíš, má?“

„Myslím, že ano. Když jsme nedávno byli na pohřbu paní odvedle, měl pan farář fialové oblečení.“

„Máš výbornou paměť, Kájo. Musím tě pochválit. Ano, fialová je barvou tajemného očekávání. Očekáváme, že se se zemřelými zase jednou sejdeme v nebi u Pána Boha, ale očekáváme také Vánoce v adventu a Velikonoce v době postní. Tehdy také nosí pan farář fialovou barvu.“

„A co zelenou? Tu já mám tak rád,“ chce vědět Kája.

„Tak to tě potěším. Zelenou nosí pan farář nejčastěji. Vždycky, když se nehodí jiná barva, oblékne na sebe zelený ornát.“

„Zelený co?“

„Zelený ornát. To je ten vrchní plášť, který vidíš. Někteří kněží mají třeba přes bílý ornát přehozenou jen štolu příslušné barvy.“

„Štolu? To sis teď vymyslel, vid’? Maminka říkala, že štola je taková chodba někde pod zemí, kde horníci dolují uhlí.“

„To ti maminka říkala správně. Ale v kostele říkáme štola takové šále, kterou má kněz přehozenou za krkem a oba konce směřují vpředu dolů.“

„Myslíš, že maminka ví, že pan farář má na sobě štolu? Třeba by si myslela, že pan farář podpírá celou podzemní chodbičku – nebo buchtu!“

„Jakou buchtu? Co to zase pleteš?“

„No, jednou jsme byli s maminkou u jedné staré paní, a ona povídala: Pojd’te dál, zrovna vytahuju z trouby štolu. Vedla nás pak do takového parádního starobylého pokoje plného

háčkovaných deček a všelijakých naleštěných obrázků a porcelánových sošek, přinesla ozdobnou konvici s čajem a na talířcích jakýsi pocukrovaný moučník – štolu.“

„Hm, tak se štolou pana faráře má ten moučník stejné jenom jméno.“

„A ještě má pan farář na sobě oblečené něco zajímavého?“ vrátil se Kája k tématu.

„Nevím, co tím myslíš. Pod ornátem má bílou albu a pak normální oblečení jako tvůj tatínek.“

„Al - bum? Co to je?“

„Albu, ne album, Kájo. Alba je taková bílá dlouhá košile až na zem. Album se spíš podobá knížce, ve které jsou třeba známky, tak si to neplet’.“

„Už tomu rozumím, ale jestli se mi všechny ty názvy nepopletou, to tedy nevím.“

„Tak víš co? Přijď se po mši svaté podívat do sakristie. Některý ministrant, který pomáhá u oltáře panu faráři, ti to určitě rád vysvětlí a ukáže.“

Cože? To se může? Valí Kája oči. Jen jestli to maminka dovolí. Ale poprosí ji. To za to určitě stojí.

Odpuštění

Když se Kája v neděli ráno probudil a uviděl u postýlky nachystané oblečení, uvědomil si, že on si může vybrat, co si obleče do kostela, ale pan farář se musí oblékat podle svátků a událostí. Ty krásné barvy ornátu si celý týden opakoval. Vždycky, když maloval, přemýšlel, jestli takovou barvu může mít pan farář na sobě. A dnes je neděle! Vezme si ten krásný bílo-zlatý plášť, co se mu říká ornát, jako měl minulou neděli, nebo Kájovu oblíbenou zelenou barvu?

Hbitě vyskočil z postýlky, oblékl se, nasnídal a šupky hupky i s maminkou do kostela. Nyní se už docela obešel bez Kostelníčka. Sundal čepici, opatrně namočil ruku do kropenky, aby se křížem pozdravil s Pánem Ježíšem, a šel za maminkou do první lavice. Věděl, že nahoře budou hrát varhany, že je má na starosti pan varhaník, ale že v nich bývají usazení všelijací broučci a pavouci, které je třeba čas od času vyhnat, aby varhany nehrály falešně.

Ani si nestihl všechno zopakovat, když cinkl zvonek - a pan farář přichází. Dnes má na sobě nádherné zelené oblečení. No neříkal to ráno Kája? Jako kdyby to věděl... Zelená – to je nejmilejší Kájova barvička. Kája může na panu faráři nechat oči. Zelený ornát – ten panu faráři moc sluší. Tak moc, že Kája úplně zapomíná zlobit. Dívá se jenom na pana faráře a pozorně sleduje, co dělá. Už políbil ten velký stůl vpředu, přistoupil k mikrofonu, udělal rukou znamení kříže a všechny vítá v kostele na mši svaté. To se Kájovi moc líbí: připadá si velice důležitě a cítí se, jako by ho pan farář pochválil. Jenže – co to pan farář říká teď? „Zamysleme se nad sebou a přiznejme své hříchy...“

„Cože? Pan farář mluví skoro stejně jako maminka,“ pomyslí si Kája rozmrzele. Když něco doma provede, hned slyší od maminky: „Zamysli se nad sebou“ nebo „Měl by ses nad sebou zamyslet“. Kája si vlastně ještě nikdy nevšiml, že pan farář mluví v kostele podobně jako maminka doma. Tahle slova nemá rád: Zamysli se nad sebou... To je vždycky, když něco provede: „Kájo, zamysli se nad sebou a polepši se.“ A teď to samé slyší od pana faráře.

Nakrčí nosík – a vtom si všimne, že u pana faráře stojí Kostelníček. Dnes je nějaký vážný. Má sepnuté své maličké ručičky, čepičku položenou vedle sebe, hlavičku skloněnou, na Kájů se ani nepodívá. Vypadá, že nad něčím usilovně přemýšlí. Že by i pro něho platila ta slova pana faráře, že se má nad sebou zamyslet? Že by Kostelníček také udělal něco špatného? Co může takový Kostelníček provést? Třeba že by paní kostelnici schoval nějakou věc a ona ji nemohla najít? Nebo že by proháněl myši v kostele, když tam nejsou lidé? Nebo že by třeba foukal do píšťal a vyfukoval pavoučky? Ale to je přece dobrá věc!

„Kostelníčku, co děláš?“ Zavolal opatrně Kája.

„Pssst, máš se nad sebou zamyslet.“

„No, když to já strašně nerad. Kostelníčku, proč se mám nad sebou zamýšlet? Vždyť Pán Ježíš ví, že nejsem pořád hodný, proč si to mám ještě připomínat, když bych na to nejraději úplně zapomněl?“

„Protože Pán Ježíš ví, že když si to připomeneš, můžeš se ze svých chyb poučit a příště je nedělat. Na začátku mše svaté je to zvlášť důležité. Po takovém upřímném přiznání a odhodlání, že to už nechceš dělat, ti totiž Pán Ježíš může ty tvé hlouposti odpustit. Je to jako když přijdeš za maminkou nebo tatínkem, přiznáš se a poprosíš za odpuštění. Co se stane?“

„Maminka si mě vezme na klín a dá mi pusku, odpustí mi.“

„No vidíš. Pán Ježíš je taková nejlepší Táto-Maminka. Také nám rád odpustí.“

„Joo?“ protahuje Kája udiveně.

„Jasně. Tak už víš, cos provedl?“

„No jo, vím.“

„Tak poslouchej, co říká pan farář.“

Kája slyší, že pan farář opravdu mluví o odpuštění. Sice tam není nic o tom, že nám Pán Ježíš dává pusku na usmířenou jako maminka, ale – jestli Kája dobře poslouchal, bylo tam něco o čistém srdci. Čisté srdce? To Káju nikdy nenapadlo. Maminka mu stále připomíná jen čisté ruce. Je důležité mít čisté srdce? Proč?

Chce se na to maminky zeptat, ale ta už spolu s ostatními zpívá: „Pane smiluj se“. To nám asi Pán Ježíš teď zrovna odpouští, rozumuje Kája. Má rád, když mu někdo něco odpouští, ať už je to maminka, tatínek, paní učitelka nebo někdo jiný. Ale když je to Pán Ježíš, to bude asi to největší a nejdůležitější odpuštění, protože Pán Ježíš je v Kájových očích největší a nejdůležitější ze všech. Však na to čisté srdce se může zeptat později.

Zdá se, že Kostelníček zpívá také. Na dálku je vidět, jak otvírá svou malou pusinku. Ale co to? Najednou začíná vyskakovat, tleskat a mávat do rytmu květinou z velké vázy před stolem.

„Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle,“ zpívají teď lidé. Kde to jen Kája slyšel? Jé! Kája už nejen ví, kde to slyšel, ale také kde to viděl napsané. Když byly Vánoce, nad betlémem v kostele byla úplně stejná slova. Maminka mu tehdy vysvětlovala, že takhle zpívali andělé nad Betlémem, když Pán Ježíš přišel na svět jako malé miminko. Dávali tak najevo velikou radost, že sám Bůh sestoupil na zem.

Asi lidé teď zpívají stejná slova, protože se také radují. Třeba právě z toho, co všechno jim Pán Ježíš odpustil, přemýšlí Kája. Nebo se třeba radují z toho, co od Pána Ježíše dostali. Maminka říká, že máme často děkovat třeba za zdraví, domov, celou rodinu, za spoustu věcí, které dostáváme jako velký dar, a to nejen o Vánocích.

Maminka čte v kostele

„Kájo, vstávej, dnes musíme jít dřív do kostela, mám čtení!“ budí maminka Káju o týden později. Kája vykulí oči: Cože má maminka? Čtení? A ke všemu to vypadá, že se na to snad maminka i těší! To když on má ve škole čtení, tak by do ní nejraději vůbec nešel. Čtení mu moc nejde, zvlášť když paní učitelka zkouší čtení nahlas.

To tedy nevím, kam ta maminka tak moc spěchá, povzdechl si Kája a hrabal se z postýlky. Cože to říkala? Nezdálo se mu to? V kostele je také čtení jako ve škole? To maminka bude mít také třeba tělocvik a matematiku?

„Mami, a budeš mít také psaní?“ zeptal se pro jistotu.

Ale maminka Káju odbyla, aby nebyl drzý a nezdržoval, protože už musejí jít.

Když přišli do kostela, začal se Kája dívat po Kancionálu, knížce, ze které lidé zpívali, jestli už přečte dost písmenek, aby se mohl přidat ke zpěvu. Maminka však zamířila do sakristie. Má jít Kája za ní? Zaváhal. Ale maminka neřekla „Pojď se mnou“, zůstal tedy sedět a díval se, jak lidé přicházejí do kostela. Bavilo ho pozorovat, jak se lidé vítají s Pánem Ježíšem i s druhými. Každý už měl svoje místo, sousedi v lavici se na sebe usmívali a kývali si na pozdrav. Přicházejí sem jako domů, napadlo Káju, ale dál to nepromýšlel, protože přicházela maminka.

„Cos tam tak dlouho dělala?“ zašeptal zvědavě.

„Byla jsem si přečíst to čtení, jak jsem ti říkala. Je dobré si je předem přečíst, abych pak četla hezky výrazně a aby tomu lidé rozuměli.“

„Copak ty neumíš číst?“ podivil se Kája a vzpomněl si, jak mu maminka každý večer před spaním čte pohádku.

„Myslím, že docela umím. Ale mohou tam být nějaká cizí slova nebo jména, tak chci mít jistotu. Však uvidíš.“

Zanedlouho, když si pan farář a všichni lidé v kostele sedali, maminka začala vystupovat z lavice. Kája ji chtěl zatahat za sukni, že si má také sednout, ale maminka se nedala a šla k ambonu.

A teď se to stalo! Z ničeho nic stál na pultíku Kostelníček. Zdraví maminku, usmívá se na ni, zamává i Kájovi a pohodlně se usazuje, aby dobře slyšel. Maminka otvírá velkou červenou knížku a čte. Kájovi ta knížka trochu připomíná tu, kterou mají doma. Je také o Pánu Bohu a maminka říká, že se jmenuje Bible. Když ji Kája otevřel, uviděl v ní nádherné obrázky: sluníčko, mráčky, kytičky, zvířátka i dva lidi. Maminka říká, že obrázky a text, který je k tomu napsaný, je o stvoření světa. Až bude Kája větší, určitě si celou knihu přečte. Teď ještě ne, protože je moc veliká a tlustá. Zatím jen rád poslouchá, když mu ji čte maminka. Občas ho to moc nebaví, ale maminka vždycky říká: „Poslouchej, co nám Pán Bůh říká a co pro nás všechno udělal, abys věděl, jak moc nás má rád.“

Dnes maminku poslouchají všichni.

„Slyšeli jsme slovo Boží,“ říká právě maminka a vrací se do lavice. Lidé odpovídají „Bohu díky,“ a Kája ji pozoruje. Usmívá se. Znamená to, že se jí to podařilo.

Kája povyrostl. Slyšeli jste? JEHO maminka dnes četla! Celý kostel poslouchal, jak jeho maminka čte. Nejenže Kája maminku musí doma poslouchat. Dnes ji poslouchali všichni lidé v kostele.

„Kostelníčku, slyšel jsi to také?“

„Jasně, že slyšel. Máš šikovnou maminku. Vždycky ji poslouchej!“ mává Kostelníček a usmívá se na Káju.

Žalm

Uběhl týden, a je tu zase neděle. Kája se na ni celý týden těší: Jestlipak někdo další umí číst tak jako jeho maminka?

Dočkal se. Místo maminky dnes čte nějaký starší pán. Umí to, to se musí nechat, ale tak jako maminka to přece jen nepřečetl. Vlastně mu Kája ani moc nerozuměl. Maminka je prostě jednička.

Začínají hrát varhany. Kája už nějak automaticky sahá po zpěvníku. Ale co to? Z kůru se ozývá jenom jeden jediný hlas. Kája se zasmál. To už se mu také stalo. Jednou nedával pozor

a začal zpívat, když měl zpívat sám pan farář. Tehdy se k němu nikdo nepřidal, jen maminka mu přikryla pusu rukou. Jé, to byla ostuda.

Jenže teď hlas neumlká a maminka se tváří, jako že to tam má takhle být. Ba co víc, všichni v kostele teď opakují větu, která se před chvílí ozvala shora. A zase přesně jen tu jednu větu. Opakují! Kája znejistěl. Má to tak určitě být? Kostelníčku, co ty na to?

„Jasně, že to tak má být,“ ozvalo se najednou těsně u Káji. „Dívám se, jestli také správně otvíráš pusu!“

„Hm, když mě to nebaví. Proč mám něco opakovat?“

„Protože když se něco opakuje, člověk si to lépe zapamatuje,“ poučuje skřítek.

„Tu jednu větu?“

„Ano, třeba tu jednu větu. Říká se jí žalm, nebo správně žalmová odpověď a navazuje vždycky na to, co se čte před tím. Minulý týden na to, co četla tvoje maminka, a dnes na to, co četl ten pán.“

A jéje! Zatímco si Kája povídá s Kostelníčkem, je dozpíváno, a Kája neví, co si má zapamatovat. Ale třeba by stačilo něco z minula. Vzpomíná si vůbec na nějakou žalmovou odpověď?

„Vzpomínej!“ nabádá skřítek.

„Jednou jsme zpívali takovou divnou větu. Hospodin je můj pastýř, nic nepostrádám. Už tehdy jsem přemýšlel, že je to divné. Kdo je to Hospodin? A vůbec, copak jsem nějaká ovce, aby mě někdo pás! Přece se pasou zvířata, ovce, krávy – ale lidé? Kdo je to vůbec ten Hospodin, že dělá takové věci?“

„Ty to opravdu nevíš?“ diví se Kostelníček.

„Kdybych to věděl, tak se přece neptám.“

„Hospodin, tak někteří lidé říkali Pánu Bohu.“

„Stejně je to divné,“ přemítá Kája. „Hospodin, Hospodin – a on nás někde pase? Někde na louce? Já se nepotřebuji někde pásť. Když mám hlad, jdu za maminkou a ona mi něco dá. Slyšíš, Kostelníčku?“

Káje se po očku dívá na skřítku. Co to dělá? Stojí na lavici, ručky položené na bříšku a směje se a směje.

„Kájo, Pán Bůh přece není takový pastýř, co by nás honil někde po trávě, po pastvě. Pán Bůh je přece ten, kdo nás dobře zná jménem, kdo nás má moc rád, kdo nás chrání před zlem, kdo se o nás stará, podobně jako dobrý pastýř o své ovečky. Dobrý pastýř je stále nablízku svým ovečkám, stará se, aby jim nic nechybělo, aby jim nikdo neublížoval, aby měly svůj domov, dává pozor, aby se žádná nikam neztratila, hledá zatoulané. Stejně dobře se o nás stará Pán Bůh. Dokonce už před naším narozením ví, které mamince se narodíme, jaké jméno budeme mít. Ví o nás všechno.“

„Pán Bůh věděl před mým narozením, že se budu jmenovat Kája? Maminka povídala, že se dívali s tatínkem do kalendáře a vybírali jméno, které se jim líbilo.“

„No vidíš, a Pán Bůh už dávno předtím věděl, jaké jméno ti maminka s tatínkem vyberou.“

Kája se tak zasní, že úplně přestal přemýšlet nad tím, že je v kostele, a přemýšlel, co všechno asi Pán Bůh mohl vědět dopředu, aby pak Kájovi pomáhal jako dobrý pastýř svým ovečkám.

Evangelium

Uběhl týden, je tu zase neděle a s ní Kostelníček. Sotva maminka zavolala: „Vstávej,“ už si Kája představuje malinkého chlapečka s plnovousem v červeném kabátku s pruhovanou čepičkou v ručkách a těší se, jak ho zase uvidí. Že to nebude hned od začátku, s tím už počítá.

Radostně vstupuje do kostela, už bez čepice, dělá u vchodu kříž, aby se přivítal s Pánem Ježíšem, způsobně si sedá do lavice, poslouchá, jak se lidé modlí přede mší svatou růženec, a čeká, kdy se ozve to známé cink, cink, začnou hrát varhany a přijde pan farář. Jakou asi na sobě bude mít barvu? Kája už ví, že pan farář má na výběr: bílou barvu, červenou, zelenou, fialovou nebo třeba růžovou, ale tu jenom dvakrát v roce. Ví, že pan farář začne křížem, všechny přivítá, vyzve je k zamyšlení, že budou zpívat, pak se usadí a někdo z lidí půjde dopředu k ambonu číst. Už pozná, kdy se bude zpívat žalm, pak zase čtení, písnička – a začíná to úplně nejdůležitější z první části mše svaté – evangelium.

Kája vzpomíná, že mu maminka říkala, že to divné slovo – evangelium – znamená radostnou zprávu, protože se při něm setkávám s Pánem Ježíšem. Někam jde, něco dělá, někomu něco říká, něco zajímavého prožívá. Kája se na evangelium vždycky těší. Jenom se mu nelíbí, že musí vstávat.

„Ale to se sluší,“ řekla mu maminka, „protože v evangeliu k nám mluví sám Pán Ježíš.“

Kája se tak zamyslel, že úplně zapomněl na Kostelníčka. Vyrušilo ho až stoupání lidí okolo něj. Podíval se na pana faráře, který se právě chystal dělat evangelní kříž, když se na noze ambonu mihla známá postavička v červeném kabátku s pruhovanou čepičkou, legračně zastrčenou za modré kalhotky. Jestlipak to stihne? Napadlo Káju. Ale skřítek už byl nahoře a dělal jako všichni ostatní malinký křížek na čele, na rtících a na svém malém srdci. Kája ho bedlivě sleduje. Zdá se mu, že si něco pro sebe ještě říká.

„Co si to povídáš?“

„Co bys řekl? Co mám tady za čelem?“

„Mozek?“

„Správně. Tím mozkiem chci na Pána Ježíše myslet. Tak mu to také říkám: ‚Pane Ježíši, na tebe chci myslet.‘ Když dělám křížek na ústech, říkám: ‚O tobě chci mluvit.‘ A na srdci: ‚Tebe chci nosit ve svém srdci.‘“

„To se mně moc líbí. To si musím zapamatovat: Pane Ježíši, na tebe chci myslet – to já o Pánu Ježíši přemýšlím každou chvíli. O tobě chci mluvit – to je také dobré. Třeba se mě nějaký kamarád zeptá, jestli chodím do kostela a já mu řeknu o Pánu Ježíši. Tebe chci nosit ve svém srdci – hm, to maminka pořád říká, že máme mít rádi Pána Ježíše.“

„Teď nerozumuj a poslouvej,“ napomíná skřítek Káju.

Kája tedy poslouchá. Co to slyší? Dnes mluví v evangeliu Pán Ježíš o něm, o Kájovi! Tedy ne že by přímo řekl ‚Kája‘, ale pan farář čte o tom, jak rodiče přicházeli i s dětmi za Pánem Ježíšem a apoštolům se to moc nelíbilo. To si Kája dokáže přesně představit. Když byl mladší a maminka ho brávala s sebou do kostela, také se lidem nelíbilo, že si chtěl hlasitě povídat nebo se jen tak při mši proběhnout. Hned se ozývalo: ‚Pst! Pst! Běžte s ním ven. Neruš tady.‘ S těmi dětmi u Pána Ježíše to určitě bylo také tak. Navíc – a to už Kája věděl, Pán Ježíš často mluvil někde na břehu jezera, kde bylo slyšet šplouchání vln, do toho běhaly děti, honily se, smály se, protože jim to bylo dlouhé... To se asi lidem, kteří chtěli slyšet Pána Ježíše, nelíbilo. Jenže Pán Ježíš děti nenapomínal. Neřekl: ‚Děti, buďte zticha a neběhejte tady‘, ale naopak je bral na klín, hladil je, žehnal jim.

Jéé, to by Kája také chtěl. Když zavře oči, úplně vidí, jak ho Pán Ježíš bere na klín, houpá ho a hladí.

„To je moc krásné čtení,“ usmívá se Kája na Kostelníčka.

„Mně se také vždycky líbí,“ přitakává skřítek.

Kája se přitiskne k mamince. Jednou se takhle třeba bude moci přitisknout i k Pánu Ježíši.

„Ale to se musíš snažit být hodný, nezlobit, pomáhat, mít rád Pána Boha a druhé lidi. Všechno, co jsi říkal na začátku: myslet na Pána Ježíše, mluvit o něm a mít jej ve svém srdci,“ připomíná Kostelníček.

Kázání

Týden utekl jako voda a je tu opět neděle. Už je to dávno, co maminka slýchávala: „Ach jo, zase neděle, ach jo, zase do kostela...“ Nyní se vždycky po mamčině budíčku ozve z Kájovy postýlky: „Jupííí!“ Až se maminka diví. Co se to s jejím chlapečkem stalo? Ale tenhle začátek neděle se jí přece jen víc líbí než to otrávené vzdychání.

Kája už dávno nevyhlíží skřítko v každém zákoutí kostelního prostoru. Ví, že určitě přijde ve chvíli, kdy na to bude pravý čas. A tak jen tiše čeká, opakuje si, co už ho Kostelníček naučil a nechává se překvapit.

Dnes už mají za sebou přivítání pana faráře, první čtení, které kdysi četla maminka – samozřejmě nikdo to neumí tak, jako ona a nikdy také Kája nedával takový pozor, jako když četla maminka. Zazpívali žalm s větou, kterou si měli zapamatovat, kdosi přečetl druhé čtení. Hrály varhany a lidé zpívali písničku, potom pan farář četl evangelium, ve kterém mluvil sám Pán Ježíš. Lidé stáli a pozorně naslouchali, kde Pán Ježíš byl, s kým mluvil, koho uzdravil. Kája musel uznat, že Ježíš dělal samé skvělé věci a pan farář to umí výborně přečíst. Skoro tak dobře, jako když četla maminka.

Právě se všichni pohodlně usadili a pan farář začíná povídat. Někdy vypráví nějaký příběh, to má Kája moc rád a poslouchá, ale dnes ho promluva začíná nudit. Dívá se kolem sebe. Asi není sám, koho to nebaví, protože támhleta maminka právě vytahuje z kabelky piškoty pro svého chlapečka, tamta holčička si listuje jakousi knížkou s obrázky, vzadu si děti půjčují pastelky a malují. Jaj! Tomu chlapečkovi vypadlo z ruky autíčko! To ale byla rána. A pan farář povídá a povídá. Kde je Kostelníček?

Najednou ho Kája uviděl. Stojí panu faráři na rameni a mává. Copak o něm pan farář neví?

„Neví! Je tak zabraný do promluvy, že necítí, že mu stojím na rameni,“ usmívá se skřítek a frrrrr! Sjede panu faráři po rukávu toho krásného ornátu, který Kája nedávno tak obdivoval. „Tedy promiň, to jsem asi přehnal, to se nedělá, po panu faráři se nejezdí,“ omlouvá se Kostelníček.

„To nic, hlavně že jsi přišel. Víš, už jsem se skoro začínal nudit.“

„Ale pan farář říká, co lidé mají dělat a co nemají, jak se mají chovat k druhým lidem i k Pánu Bohu.“

„No právě. To slyším od maminky pořád: Kájo, to se nesmí, to se musí, to nedělej, to udělej, Kájo, proč to děláš, Kájo, proč to neděláš. Snad až budu velký, tak si to budu všechno pamatovat. Ale teď na to mám malou hlavu. Podívej! Tam by se to ani nevešlo.“

Kostelníček vykulil oči: „Cože? Ty že máš malou hlavu? Podívej se na moji! Ta moje je mnohem menší.“

„A vlez se ti tam všechno pamatování, co máš dělat? Všechno?“

„Jasně.“

„Ty máš takovou paměť?“ diví se Kája.

„No to ani ne, ale Pán Ježíš jednou povídal, a pan farář to potvrdil, že stačí zachovávat jen jednu jedinou větu.“

„Jenom jednu jedinou? Jenom jedno, co se může a co se nesmí?“

„Přesně tak,“ povídá Kostelníček.

„A je tam úplně všechno, jo? To ale musí být dlouhá věta.“

„Kdepak, jestli chceš, tak ti ji řeknu.“

Kája nevěřicně příkyvuje: „Tak schválně.“

„Dobře poslouchej. Měj rád Pána Boha víc než všechno ostatní a druhé lidi jako sám sebe.“

„A to je všechno?“ diví se Kája.

„Ano, to je všechno. Máme mít rádi Pána Boha ze všeho nejvíc na celém světě a každého člověka stejně jako sebe.“

„Já mám rád sebe!“

„To je správně. Pán Bůh to tak chtěl. A máš rád všechny kamarády?“

„Jasně.“

„A ne-kamarády také?“

„No,“ protahuje Kája, „jak kdy. To je moc těžké.“

„Tak víš co? Já ti to trošku zjednoduším. Pro začátek bude stačit, když nebudeš nikomu dělat nic, co nechceš, aby on dělal tobě. Rozumíš tomu?“

„Hm, moc ne.“

„Tak příklad: nebudeš nikoho otravovat, protože tobě se také nelíbí, když tě někdo otravuje. Nebudeš si bez dovolení brát věci druhých, protože také nemáš rád, když ti někdo něco vezme a ani se nezeptá. Nebudeš nikomu nadávat, protože také tobě se nelíbí, když ti někdo nadává. Druhým dělej jen to, co chceš, aby druzí dělali tobě. Je to trochu jako ozvěna. Když řekneš něco hezkého, vrátí se to k tobě zpět. Když uděláš něco dobrého, něco dobrého se k tobě vrátí. Ale pozor. Když uděláš něco ošklivého, i to se k tobě jako ozvěna vrátí.“

„Kájo, vstávej.“ Maminčin hlas zní teď kdesi z dálky jako ozvěna.

Kája otvírá oči. Lidé v lavicích vstávají, varhany právě udávají tón, aby pan farář začal zpívat. Mše svatá pokračuje dál obvyklým tempem a nikdo netuší, že Kája se právě dověděl něco moc důležitého: zlaté pravidlo chování.

Věřím v Boha

Týden se překulil jako voda, jak říká maminka, je tu opět neděle a Kája s maminkou jde do místního kostela. Přicházejí i další lidé, každý si sedá na místo, kde se mu dobře sedí a odkud dobře vidí na pana faráře. Kája je ještě malý, a proto jde s maminkou do přední lavice.

Od doby, co zná Kostelníčka, se mu zdá, že to v kostele ubíhá nějak rychleji. Dnes už je po prvním i druhém čtení, mají za sebou žalm i evangelium se slovy samého Pána Ježíše. Pan farář pak vyprávěl jakýsi příběh a Kája si opakoval, že ze všeho nejdůležitější je mít moc a moc rád Pána Boha a druhé tak jako sebe. A také už ví, že co nechce, aby mu druzí dělali, nesmí dělat on jim.

Jejej! Než si to všechno povzpomínal, málem zapomněl na Kostelníčka. Určitě tu někde je. A snad také dnes přijde.

Sotva na to Kája pomyslel, skřítek se vyhoupl skoro těsně před ním. Kdyby Kája chtěl, mohl by ho pohladit po hlavičce. Ale toho se neodvážil. Přece jen je Kostelníček maličký a Kája by mu nerad ublížil. „Kdes byl tak dlouho?“ zašeptal.

„Támhle. Pozoroval jsem tě, jak už se umíš krásně v kostele chovat, a musím ti říct, že z tebe mám velikou radost.“

Kája se hrdě nadmul. Také už není žádné mimino, napadlo ho, když v tom pan farář, který si na chvíli sedl na své nádherné křeslo, vstal a zazpíval: „Věřím v jednoho Boha Otce...“

Kája se zarazil. Paní učitelka říkala, že otec, to je tatínek. Ale Kája přece jednoho tatínka, kterému věří, už má. Teď je sice na dlouhé zahraniční cestě, ale i tak je to tatínek, kterého má moc rád.

„O jakém tatínkovi to pan farář zpívá? Kostelníčku, nevíš?“

„Vím. O Bohu Otci, všemohoucím Stvořiteli nebe i země.“

„Tomu nerozumím.“

„Všichni jak jsme tady, máme nebeského Tatínka, toho, který stvořil celý svět.“

„Já ho mám také?“

„Ano, mají ho všichni pokřtění.“

Kája ví, co znamená být pokřtěný. Zrovna nedávno pan farář lil jednomu miminku v kostele vodu na čelo a říkal mu: „Já tě křtím ve jménu Otce i Syna i Duchu svatého. Amen.“ Maminka mu pošeptala, že takhle kdysi pan farář křtil i jeho.

„Vidíš. Kdo je pokřtěný, stává se členem Boží rodiny a má navíc nebeského Tatínka – Pána Boha,“ doplňuje Kostelníček, jako by přesně věděl, o čem Kája přemýšlí.

„No jo, ale můj opravdový tatínek mě má moc rád. Hraje si se mnou, dává na mě pozor, dává mi hračky, stará se o mě.“

„Chceš snad říct, že nebeský Tatínek, Pán Bůh, toto všechno nedělá? Má nás rád tak, že si to ani neumíš představit. Stará se o nás...“

„A dárky? Dává nám také dárky?“ stává se Kája netrpělivý.

„A jaké! Stvořil pro nás celý krásný svět. Zemi s krásnými zvířátky, ptáčky a rostlinami, nebe s mráčky, sluníčko a všechny hvězdy a planety, které jsou na obloze. Je ti to pořád málo? A tobě, Kájo, tobě dal ještě život, maminku, tatínka, domov, zdraví, také to, že umíš zpívat, umíš dobře běhat, umíš druhé těšit a tak bych mohl pokračovat ještě dlouho. To všechno jsou dary od Pána Boha.“

Kája si všechna ta Kostelníčková slova snaží srovnat v hlavě. Vlastně je na tom podobně jako Zdeněk od nich ze třídy. Ten má také dva tatínky: minulého, který s nimi bydlel, když se Zdeněk narodil a pak toho, který s nimi bydlí teď. Jenže nedávno Zdeněk říkal paní učitelce, že neví, jestli ho má některý z nich doopravdy rád.

To Kája má jasno. Určitě ví, že ho mají rádi oba tatínci. Ten, který si s ním hraje, když je doma, i ten nebeský. Vždyť jen dárky, které od nich má! Těm se žádný jiný tatínek nevyrovná. Vlastně je na tom Kája mnohokrát lépe než Zdeněk. Musí mu o tom ve škole říct. Třeba by aspoň jednoho z těch svých tatínků mohl vyměnit za nebeského tatínka – Boha Otce.

Přímluvy

Celý týden Kája přemýšlel, jestli má říct Zdeňkovi o nebeském tatínkovi. Od maminky ještě vyzvěděl, že náš nebeský Otec, Pán Bůh, je všemohoucí. Všechno může udělat, se vším nám může pomoci, to je také fajn. Ale líbilo by se třeba Zdeňkovi, že Pán Bůh všechno ví? Dokonce i to, co chceme skrýt? Musí si to ještě promyslet, nebo se zeptá Kostelníčka.

Dnešní mše svatá zatím hodně postoupila. Lidé už odzpívali celé dlouhé vyznání „Věřím v jednoho Boha“ a Kája tušil, že teď by se někde mohl objevit Kostelníček. A také že ano. Ale co to? Skřítek nemává, neuklání se, dokonce se ani na Káju nedívá. Místo toho stojí před velkým křížem v blízkosti oltáře a tře jednou ručkou o druhou.

„Kostelníčku, Kostelníčku! Co to tam děláš?“

„Prosím, moc prosím Pána Ježíše.“

Kája ví, co znamená prosit. Každou chvíli po mamince něco chce. „Prosím, tě, moc prosím,“ říká a doprovází svůj prosebný hlas podobným gestem jako teď skřítek. Ale proč to dělá teď a o co asi prosí?

„Poslouchej!“

Až teď si Kája všímá, že u ambonu, pultíku, u kterého ještě před chvílí pan farář povídal, stojí nějaký pán a něco čte. Vždycky se odmlčí a lidé říkají: „Prosíme Tě, vyslyš nás.“ Aha, on neprosí jen Kostelníček, prosí všichni lidé. Za Církev, za papeže, za kněze, za mír, za úrodu, za farnost... Kája ani všemu nerozumí.

„To všechno Pán Bůh hned splní, Kostelníčku?“

„Někteří lidé si to myslí. Představují si, že Pán Bůh funguje jako automat. Hodí se prosba, vypadne splnění. Jenže u Pána Boha to funguje podobně jako u správné maminky nebo tatínka. Také ti vždy hned vyhoví?“

„Ne, to ne. Někdy maminka řekne, že na to mám ještě čas nebo že to pro mne není dobré, ale někdy mi třeba pomůže hned, když ji poprosím.“

„Vidíš. U Pána Boha je to také tak. Zná nás, a ví, co je pro nás kdy dobré, na co máme ještě čas nebo co by nám třeba mohlo ublížit, i když my si myslíme opak. Někdy nám opravdu hned pomůže, ale občas třeba jen připraví podmínky, abychom si svou prosbu splnili sami a něco se při tom naučili. Občas nám dokonce někoho pošle, kdo nám pomůže naši prosbu splnit.“

„Kdyby za nás všechno dělal, tak bychom se nic nenaučili, vid', Kostelníčku? Maminka mi to také tak říká.“

„Vidíš, máš moudrou maminku.“

„To mám,“ nadnese se Kája, podívá se zboku na maminku a jemně ji pohladí po ruce. „Ale proč klečíš, když se teď neklečí?“

„Protože když o něco Pána Boha prosíme, máme to dělat celým srdcem, tedy opravdu. Máme myslet na to, co říkáme. A to platí nejen u přímlov. Nemáme papouškovat nějaká naučená slova, ale upřímně mluvit s Pánem Ježíšem, od srdce, jak někteří říkají. Tomu se říká modlitba.“

Kája se chytil za pus. Papouškovat? To mu kdysi také maminka říkala. Opakoval jakási slova, která se mu líbila, a maminka ho napomenula: „Nepapouškuj, Kájo, když tomu nerozumíš.“ Ted' už ví, že papouškovat se dá i tak, že člověk nemyslí na to, co říká. A tak se s Pánem Ježíšem nemluví.

Obětní dary

„Kájo, Kájo, běž pro dary,“ jemně vytlačuje maminka svého synka o týden později po přímlovách z lavice.

Cože? Pro dary? Tady budou nějaké dárky? To si Kája nesmí nechat ujít! Rychle vyráží z lavice a žene se směrem od oltáře, jak maminka naznačila pohledem. Vnímá, že i z jiných lavic vystupují děti a dávají se stejným směrem jako Kája. Nesmí se nechat předběhnout. Přidává do kroku. Ale už je u dveří, a krásně zabalené krabice nikde. Zůstává bezradně stát.

Až nyní si všímá, že ostatní děti zůstaly už v půli kostela u malého stolku a něco si tam rozdělují. Že by to přehlédl? Kája se vrací za dětmi.

Nějaký kluk si mezitím bere tácek se dvěma skleněnými džbánky a holka už má v ruce zlatou misku s bílými kolečky. Kája se zklamaně dívá. Jediné, co ho usmiřuje, je, že na ostatní děti také nic nezbylo. Ale nezdá se, že by je to nějak mrzelo. Stoupají si za ty dva vpředu a pěkně ve dvojicích jdou vstříc panu faráři, který stojí před tím velkým stolem vpředu, usmívá se

a pokyvuje, že jdou dobře. Kája si honem stoupá vedle malé holčičky a připojuje se k průvodu. Když mívá maminku, dokonce se na ni trochu usměje.

Zatímco ostatní lidé zpívají, průvod dětí přichází dopředu. Pan farář si přebírá přinesené věci, pokyne hlavou na poděkování a posílá děti zpět do lavic.

Kája je trochu rozpačitý. Tak tohle že byly nějaké dárky? Musí být příště první, aby si to lépe prohlédl. Třeba mu něco uniklo.

O týden později se nemůže dočkat. Co chvíli se obrací na maminku: „Mami, už? Kdy už budou ty dárky?“

„Ještě počkej, řeknu ti,“ snažila se ho uklidnit maminka, ale Kája se stejně nemohl dočkat. Zase se ponese jenom ty dvě skleněné poloprázdné konvičky a miska s kolečky, kterým maminka říká hostie, nebo dnes budou doopravdy nějaké krabice s mašlí, jaké mu vozí babička k narozeninám?

„Mami, už?“

„Tak běž.“ Maminka ani nestačila popostrčit svého malého nezbedu z lavice. Kája už je u stolečku. Hm, jako minule: skleničky a miska. Rychle bere misku a nerad čeká na holčičku, která opatrně zvedá tácek se dvěma konvičkami. Ostatní děti se způsobně řadí za ně do nevelkého průvodu. Lidé zpívají a Kája po očku pozoruje maminku. Na copak asi myslí? Třeba také v duchu přináší Pánu Ježíši nějaký dárek.

„To víš, že jo,“ objevil se náhle na okraji misky Kostelníček. „Při obětním průvodu, ve kterém teď jdeme, nesete Pánu Ježíši chléb a víno s vodou, zatímco lidé mu v duchu přináší své radosti a bolesti a lidi, na kterých jim záleží.“

„Počkej, to bylo moc rychlé. Jaký chléb neseme? Já nikde žádný nevidím.“

„Tak se dobře podívej. Jsou to ta bílá kolečka tady na tácku. Říkají se jim hostie. Víno a voda jsou v těch skleněných konvičkách.“

„A proč to tam neseme?“

„Protože za chvíli se tyto dary budou proměňovat. Stejně jako všechno, co lidé přináší Pánu Ježíši ve svém srdci. To, co je tíží, i z čeho mají radost. Mohou Pánu Ježíši předložit i radosti a starosti těch, kteří teď v kostele být nemohou.“

Kája se chtěl ještě něco zeptat, ale místo Kostelníčka se najednou na kraji misky objevila ruka pana faráře: „Děkuji ti za přinesení obětních darů, Kájo,“ usmál se pan farář a otočil se i s miskou ke klukovi, který stál vedle něj.

Příprava hostiny

Kostelníčková slova o proměňování darů nešla Kájovi celý týden z hlavy. Když on dostane nějaké dárky, tak je rozbaluje, ale neproměňuje. Možná kdyby to byla plastelína, tak by z ní mohl něco vymodelovat a tak ji jako proměnit, ale ta kolečka – hostie a vodu s vínem? Musí se pořádně dívat, co s tím pan farář bude dělat, umíní si.

Příští neděli už skoro samozřejmě přináší s ostatními dětmi v obětním průvodu obětní dary. Zatímco pan farář ještě přebírá přinesené věci, spěchá už Kája do lavice. Musí si přece sednout tak, aby dobře viděl. S potěšením sleduje Kostelníčka, který se dnes nepokrytě usadil na kraji toho velkého stolu. Kája už ví, že se jmenuje stejně jako dary, které před chvílí nesli: obětní. Ten velký stůl se jmenuje obětní stůl. Když mu to maminka poprvé říkala, myslel, že obědní, jako že se na něm obědvá, ale maminka mu vysvětlovala, že se na něm obětuje, takže obětní. Také mu pojmenovala další věci, které každou neděli vidíval ležet na stole. Než pan farář přinesl od dětí obětní dary, nachystali už kluci ministranti doprostřed stolu bílý ubrousek – korporál. Kájovi se to moc líbilo. Oni také mají na stole ubrus, ale když je svátek, maminka na něj dává ještě nějaký

ozdobný pruh nebo menší ubrousek a na něj třeba svíčky. Tady jsou svíčky na okraji stolu a na korporál uprostřed klade pan farář nádherný kalich. Kájovi připadá jako ta nejkrásnější věc, co v kostele je, ale maminka povídala, že ještě krásnější je monstrance ukrytá ve svatostánku. Bude se na ni muset někdy podívat.

Až teď si Kája všimnul, že na kalichu je čtvercová příkrývka.

„Kostelníčku, co to je? Ještě nikdy jsem si toho nevšiml!“ zavolal potichu na skřítku.

„To je palla!“

„Palla? K čemu to je? Takové divné pojmenování.“

„To je, aby do kalicha nepadaly různé nečistoty nebo třeba moucha.“

Moucha? Kája se potichu zasmál. Vzpomněl si, jak tatínkovi kdysi spadla moucha do talíře s polévkou.

„Padla – palla, to si zapamatuju,“ opakuje si potichu.

Lidé zpívají, kněz chystá dary na obětním stole a potichu něco povídá.

„Kostelníčku, co říká? On někomu telefonuje?“

„Kdepak,“ usmívá se skřítek, „povídá si s Pánem Bohem. Velebí ho za dary, které jste mu přinesly. Poslouchej! Z tvé štědrosti jsme přijali chléb, který ti přinášíme. Je to plod lidské práce a stane se nám chlebem věčného života.“

„Tomu dost dobře nerozumím.“

„Nevadí. Stačí, když si dobře zapamatuješ, že za všechno, co máme, vděčíme Pánu Bohu. Kdyby nestvořil sluníčko, které dává světlo a teplo, kdyby nedal déšť, který zalévá pole, kdyby nedal hlínu, ve které roste obilí, nemohl by být chléb. Stejně je to i s vínem a vlastně se vším, co máme.“

„A kdyby nestvořil první lidi, nebyli bychom tu ani my, vid’?“

„Správně jsi to pochopil,“ usmál se Kostelníček.

„S duší pokornou a se srdcem zkroušeným prosíme, Bože, abys nás přijal. Ať se dnes staneme obětí, která se ti zalíbí.“ Překládá skřítek tichá slova pana faráře do slyšitelnosti Kájových oušek. Ten Pán Bůh musí být opravdu NĚKDO, když pan farář říká taková slova...

Mezitím ministrant lije vodu na ruce pana faráře a Kája úplně vidí, jak se ho maminka vždycky před jídlem ptá: „Umyl sis ruce?“ Až teď si uvědomuje, že to, co se nyní děje v kostele, připomíná přípravy na sváteční hostinu: krásně nazdobený stůl, svíčky, jídlo, pití, teď už i mytí rukou. Kde to jen Kája viděl podobně? Už ví! Když byl jednou s maminkou na faře, měli na chodbě pověšený veliký tmavý obraz. Nejdřív se ho trochu bál, ale pak na něm rozeznal mohutný stůl s nějakými lidmi kolem. „To je obraz Poslední večeře,“ poučil ho tehdy pan farář, když zpozoroval, na co se dívá. „Tady uprostřed je Pán Ježíš. Den před tím, než ho ukřižovali, uspořádal pro své kamarády – apoštoly slavnostní večeři.“ Kája už docela na ten obraz zapomněl, ale teď mu najednou vytanul na mysli.

„Kostelníčku, to je jako při poslední večeři Pána Ježíše,“ zašeptal.

„Vzhůru srdce,“ pronáší pan farář a lidé odpovídají: „Máme je u Pána.“

Káju zalévá pocit blaženosti. Ano, jsme na hostině s Pánem Ježíšem jako s ním na tom obraze byli jeho kamarádi apoštolové. I my jsme Ježíšovi kamarádi! Vybral si nás!

Svatý, svatý

Celý týden si Kája opakoval názvy všech věcí, které pan farář používal v neděli u obětního stolu: na ubrusu, svíčkami a květinami nazdobený stůl rozdělal ministrant ještě korporál, bohatě

zdobený zlatý kalich byl přikrytý pallou, pan farář si po umytí utřel ruce do malého ručníčku – lavaba. Jestlipak pan farář na něco nezapomene? On Kája by na něco určitě zapomněl.

„Nezapomene, uvidíš,“ uslyšel Kája, sotva odešel s ostatními dětmi po obětním průvodu zpět na své místo.

Usmál se. Kostelníček je už zase na obětním stole a horlivě ukazuje ministrantům, co mají vzít a přinést. Kluci však dělají, že skřítko nevidí. Doopravdy ho nevidí nebo se jen tak tváří? Napadlo Káju, když jej maminka postrčila: „Vstaň.“

„Pán s vámi,“ říká právě pan farář.

„I s tebou,“ odpovídají lidé.

Ta odpověď se Kájovi náramně líbí. Maminka říkala, že dospělým má vykat, ale tady se všichni k panu faráři hlásí jako nejlepší kamarádi. Maminky, tatínci, dědečci, babičky, ale i malé děti. Dokonce i on Kája smí říct panu faráři: „I s tebou.“

„Vzhůru srdce.“

„Máme je u Pána.“

Kája se zadíval na Kostelníčka: „Tak máme srdíčko v těle nebo u Pána Ježíše? Teď tomu nerozumím.“

„Samozřejmě to srdíčko, které cítíš tepat, když si chytneš na krk, to máš v sobě. Ale srdce je symbolem lásky, to nevíš?“

„Vím. Zamilovaní si kreslí srdíčka i u nás ve škole.“

„No vidíš. Mít srdce u Pána znamená mít ho moc rád, chtít být u něho co nejbliž.“

To je krásné. Já mám Pána Ježíše moc rád, zasníl se Kája tak, až zapomněl dávat pozor, co pan farář povídá dál.

Najednou ho vytrhl hlas varhan: „Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů, nebe i země jsou plny tvé slávy...“

„Kostelníčku, to je, jako bych byl přímo u Pána Boha.“

„To bys byl jako Izaiáš,“ zasmál se skřítek.

„Jaký Izaiáš? Toho neznám. Je tady?“

„Kdepak, žil ještě dávno před narozením malého Ježíše. Jednou se modlil v chrámě a najednou měl zvláštní zážitek. Uviděl Pána Boha v nebi na trůnu, kolem něho se pohybovali andělé a zpívali podobně jako teď my.“

„To muselo být krásné,“ vzdychl Kája.

„Také že bylo. Izaiáš byl z toho tak nadšený, že se hned nabídl Pánu Bohu jako jeho pomocník – prorok. Připomínal potom lidem, že se mají polepšit, protože se už brzy narodí ten, kterého Bůh lidem už dávno slíbil.“

„Já bych také chtěl Pánu Bohu pomáhat. Jde to?“

„To víš, že jde. Prozatím stačí nabídnout Pánu své ruce, nohy, oči, uši, ústa k děláni dobrých skutků třeba mezi spolužáky. Později si tě Pán už může vést sám.“

Může tě vést sám... zní Kájovi v uších. To si musí ještě rozmyslet. Maminka ho také někdy vede. V noci je to docela dobré, aspoň nikam nespadne, ale někdy ve dne by se třeba rozběhl, jenže když ho maminka vede, nejde to. Jaké to asi je, když člověka vede Pán Bůh?

Proměňování

Celý týden znělo Kájovi v uších: Svatý, svatý, svatý Pán Bůh zástupů... Jak asi vypadal Pán Bůh, když ho Izaiáš viděl? Maminka říkala, že když se narodila, Pán Bůh už byl. Dokonce byl ještě dřív než babička a pradědeček. Prý byl ještě dřív než celá země, dřív než celý vesmír. Jak může vypadat, když je tak starý? Ptal se maminky, ale dověděl se jen to, že Pán Bůh je

neviditelný, je duch, takže nemůže vypadat. Přesto by ho Kája rád viděl. Musí se na to zeptat Kostelníčka.

Je opět neděle. Nastrojený Kája právě s ostatními dětmi přinesl panu faráři misku s kolečky, kterým se říká hostie, a skleněné konvičky s vínem a vodou, když zahlédl Kostelníčka. Stál už připraven na obětním stole a zdál se dnes mnohem slavnostnější než jindy. Přátelsky mrknul na Kája a pak spokojeně sledoval ministranty, jak pomáhají panu faráři.

Pan farář právě čte něco z velikánské červené knihy položené na stojánku na stole. Kája skoro ani nepostřehne, že mu skřítek říká, že ta kniha je misál. Tak bedlivě sleduje kněze: to on by se asi zakoktal nebo aspoň přeřekl, kdyby měl tak před všemi lidmi něco číst. Navíc se zdá, že pan farář to spíš říká zpaměti a do knížky se dívá jen trochu. Teď ke všemu ještě natahuje ruce nad kalich s vínem a vodou, a přesto povídá dál. Ten je ale šikovný!

„Kostelníčku, co na to říkáš?“ – „Kostelníčku, kde jsi?“

Skřítek zmizel. Kája se natahuje, aby jej znovu objevil. Kde jen může být?

Teď ho vidí! Kostelníček klečí na zemi vedle nohou pana faráře a vypadá ještě menší než obvykle. Kromě skřítky klečí i ministranti, klečí maminka i všichni lidé v kostele. Kája se honem přidává. Jeho pohyb v úplně ztichlém kostele zní nepatřičně. Cítí, že přichází něco slavnostně důležitého.

„Toto je moje tělo, které se za vás vydává,“ říká pan farář a zvedá vysoko nad hlavu velkou hostii. Cink, cink, cink, třepou ministranti zvonky. Lidé pozvedají hlavy, pozorují hostii a pak se sklání. Pokleká i pan farář.

„Kostelníčku, co je to?“

„Pssst, teď ne. Je proměňování.“

„Toto je kalich mé krve, která se prolévá za vás a za všechny na odpuštění hříchů. To konejte na mou památku,“ slyší Kája hlas pana faráře, znovu zakončený cinkáním. Lidé se opět dívají a klanějí. Kája tiší hlas, jak to jenom jde:

„Proměňování?“

„To je úplně ta nejdůležitější část mše svaté,“ odpovídá stejně tiše Kostelníček. „Tys to neposlouchal?“

„Poslouchal. Pan farář říkal, že to velké kolečko, ta velké hostie, je jeho tělo. To je opravdu jeho tělo?“

„Kdepak, to není tělo pana faráře. Pan farář si při proměňování vypůjčil slova Pána Ježíše. Na Zelený čtvrtek, den před tím, než jej ukřižovali, uspořádal Pán Ježíš pro apoštoly slavnostní večeři. Tehdy vzal chléb a říkal slova, která jsi právě slyšel. Pak to samé udělal s vínem. Apoštolové tomu sice nerozuměli, tak jako teď ty, ale věděli, že Pán Ježíš vždycky říká pravdu. Když označí chléb za své tělo, je to jeho tělo. Když o vínu řekne, že je to jeho krev, je to tak. Dobře si zapamatovali i Ježíšův příkaz: to konejte na mou památku. Až později jim došlo, že Pán Ježíš udělal geniální věc: díky proměňování se můžeme při každé mši svaté setkávat s živým a přítomným Pánem Ježíšem. Můžeš si třeba představit, že ve chvíli proměňování sestupuje Pán Ježíš na obětní stůl mezi nás.“

„Živý Pán Ježíš?“ vykulil Kája oči.

„Ano, se svou Duší i Tělem.“

„I dnes?“

„Ano, i dnes.“

„Teď?“

„Ano, teď.“

Kája po očku pozoruje maminku. Ví to také?

„Kostelníčku, ale já tomu přece jen úplně nerozumím.“

„Však je to také veliké tajemství víry. Slyšíš? Pan farář to zrovna říká.“

Ano, Kája slyší. I to, že lidé něco odpovídají. Má teď ale úplně jiné starosti: ví maminka, že je tady s nimi Pán Ježíš? Neměl by jí to říct? Je to přece tak důležité! Naklání se k mamince, ale ta jen přiloží prst na ústa: pst!

Bude to s ní muset probrat cestou domů.

Otče náš

Celý týden Kája přemýšlel, jak to udělat, aby po proměňování na obětním stole uviděl Pána Ježíše. Když chtěl vidět Pána Boha jako Izaiáš, který slyšel v nebi zpívat anděly Svátý, svatý, svatý, maminka říkala, že Pán Bůh je Duch a vidět ho nemůžeme. Dobře. Jenže Kostelníček mu vysvětloval, že při proměňování sestupuje Pán Ježíš na oltář. Sem! Na náš oltář! Jak to jen udělat, aby ho Kája viděl? Zkoušel to už minule, ale ať namáhal oči sebevíc, Pána Ježíše neviděl.

„Maminko, co když někdo nevidí a chce vidět?“

„Tak si vezme brýle,“ nedala se maminka vyrušit od práce a ani ji nenapadlo, jak důležitou věc Kája právě řeší.

Brýle? Kde je vzít? U nich doma nikdo brýle nenosí. Dalo to dost hledání, nakonec však přece Kája brýle má. Maminka mu půjčila jedny, které prý byly ještě po pradědečkovi. Jako poklad si je tajně uložil do kapsičky mikiny, kterou nosí do kostela. Teď na nich drží ruku a nemůže se dočkat, až při proměňování budou všichni klečat, pan farář bude zvedat hostii a říkat: „Toto je moje tělo,“ a o kalichu s vínem „Toto je kalich mé krve“, lidé se budou klanět a ministranti zvonit. To bude Kostelníček koukat!

Mezitím mše postupuje. Maličký skřítek hned diriguje u varhan, hned zase nastavuje mikrofon na čtení u ambonu, spokojeně pokyvuje, když ministranti pomáhají panu faráři u obětního stolu. Běží sem, běží tam, plete se panu faráři pod nohama, až má Kája strach, aby na něj kněz nešlápl.

Konečně je tu proměňování. Maminka klečí, Kostelníček klečí, Kája klečí, ale zároveň opatrně šátrá rukou v kapsičce a vytahuje brýle. Plný očekávání si je nasazuje. Ale co to? Místo aby viděl Pána Ježíše, nevidí vůbec nic. Tedy, ne že by neviděl vůbec nic, ale obraz, který má před sebou, je celý rozmazaný. Skoro ani nepoznal pana faráře, o Kostelníčkově nemluvě. Zklamaně sundává brýle a strká je do kapsy.

„Kostelníčku, jak to, že přes ty brýle nevidím? Jak to, že nemůžu vidět Pána Ježíše?“

„To nejde. Pána Ježíše nemůžeme vidět očima, Pána Ježíše můžeme vidět jen vírou.“

„Ale – tebe přece, Kostelníčku vidím, proč nemůžu vidět Pána Ježíše tak, jak vidím tebe?“

Kostelníček si ťuká na čelo: „Kájo, prosím tě, copak je Pán Ježíš nějaký skřítek jako já? Pán Ježíš je Bůh, Boží Syn, toho se mnou nemůžeš srovnávat. Pána Ježíše můžeme dobře rozpoznávat jenom očima víry.“

Kája tomu nemůže uvěřit. Pečlivě prohlíží obětní stůl i prostor nad ním. Dívá se jedním okem, druhým, oběma, natahuje se dopředu i do stran, ale ať se dívá, jak se dívá, Pána Ježíše nikde nevidí. To přece není možné!? Pan farář určitě Pána Ježíše vidí, protože všechna ta slova, která nyní pronáší, říká ne lidem, ale Pánu Bohu. Prosí za všechny přítomné, svěřuje papeže, kněze, lidi i zemřelé do rukou Pána Ježíše tak samozřejmě, jako by stál přímo před ním. Lidé pak stvrzují jeho řeč slovem „Amen“.

Kája ví, že „Amen“ znamená „Staň se“ nebo „Ať se tak stane“, ale teď to trochu vypadá jako probuzení do života. Lidé, dosud tiší a naslouchající, najednou vstávají. Do doznívajícího ruchu pak kněz vybízí: „Pomodleme se nyní modlitbu, kterou nás Pán Ježíš naučil.“

„Otče náš, jenž jsi na nebesích,“ nasazuje Kája spolu s ostatními. Tohle dobře zná. Každý večer si to s maminkou říká.

„Ale, ale, Kájo,“ brzdí ho Kostelníček, „víš vůbec, co říkáš?“

„Jasně, říkám modlitbu Otče náš.“

„No právě. Říkáš modlitbu Otče náš, ale vůbec přitom nemluvíš s Pánem Bohem. Vždyť to odhrkáváš jako nějakou básničku.“

Kája se zarazil: „Básničku?“

„Ano. Modlitba není básnička, je to povídání si, rozmluva s tím, komu je určena, koho jsi v ní oslovil. A protože jsi říkal Otče náš, povídáš si teď s Pánem Bohem.“

Kája se zamyslel. „Aha, Otče náš – to je, jak pan farář povídal, že máme ještě jednoho Tatínka v nebi kromě toho, co je doma, že? Proto Otče náš, jenž jsi na nebesích. Je to tak, ne?“ ujistuje se Kája a Kostelníček přikyvuje.

„A víš, jak je to dál?“

„Ano, umím to přeříkat.“

„Je to vlastně oslovení a sedm věcí, o které prosíš Pána Boha,“ vysvětluje Kostelníček, jako by přeslechl předešlou větu.

„Sedm?“ skáče mu Kája do řeči. „To je jako dnů v týdnu. To si budu dobře pamatovat. A o co vlastně prosíme?“

„Třeba o to, aby všichni lidé měli Pána Boha rádi a poslouchali ho. Aby ho uctívali a chovali se k němu pěkně. Aby skutečně žili jako jeho děti. Slovy ‚bud' vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi‘ mu říkáme, že všechno necháváme na něm, protože víme, že on to s námi vždycky myslí dobře. Prosíme za všechno, co nutně potřebujeme ke svému životu.“

„To by mohlo být to ‚chléb nám vezdejší, dej nám dnes‘, že?“ přemýšlí Kája.

„Přesně tak. Víš, jak je to dál?“

„Odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům.“

„Ano. Umíš odpouštět? Pán Bůh nám chce vždycky odpustit, stejně jako maminka nebo tatínek, když je o to poprosíme, ale zároveň nás chce naučit, abychom odpouštěli i my druhým. Aby na světě bylo hezky a lidé se na sebe zbytečně nemračili.“

„Ale to je někdy pořádně těžké,“ ohradil se Kája.

„To máš pravdu, však také prosíme, aby nám dal Pán Bůh sílu, abychom se nenechali přemáhat zlem a dokázali se vyhýbat příležitostí k němu.“

Jéje, vzpomněl si Kája. Něco podobného mu včera říkala maminka, když vyplázl jazyk na toho protivného kluka odvedle. Prý se má ovládat. Naštěstí po něm nechce, aby si podávali ruku na znamení kamarádství.

„Pozdravte se navzájem pozdravením pokoje,“ přerušil pan farář Kájovo mudrování.

Pozdravení pokoje

Každý večer si Kája připomíná Kostelníčkovu vysvětlování a ve svých očích trochu povyroste: smí sám prosit všemohoucího Pána Boha za sebe i druhé lidi. Musí o tom říct skřítkovi. Proč jen ho v kostele vidívá čím dál později? Zpočátku na něj čekával už u kropenky, a teď ho marně vyhlíží většinu bohoslužby. Proč?

„Protože do kostela nechodíš za mnou, ale za Pánem Bohem,“ zavolal na něj skřítek zrovna ve chvíli, kdy pan farář vybízel k pozdravení pokoje. Kája podává ruku mamince, všem okolostojícím přeje „Pokoj vám“ a ještě stíhá sledovat, co se děje u obětního stolu. Pan farář podává ruku ministrantům, ministranti jeden druhému. Kostelníček pobíhá po okraji stolu, všem

se uklání, natahuje ruku, ale – nikdo jeho gesto neopětuje. Čím to asi je? ... Ano. Kostelníček je tak maličký, že si ho nikdo nevšímá. Už už chtěl Kája vyběhnout z lavice a podat mu ruku, aby ho potěšil, ale maminka ho zadržela: „Kam běžíš? Teď máš zůstat v lavici, nikam nechod!“

„Ale...“ Kája málem vyrazil tajemství o svém malém kamarádovi, ale včas se zarazil. Tak si alespoň stoupl na klekátka a ze všech sil mával dopředu. Konečně si ho Kostelníček všiml a také mu vesele zamával. „Nikdy nikomu moc nemačkej ruku ani s ní netřes, pozdravením pokoje totiž předáváš druhému radost a pokoj od Pána Ježíše,“ zavolal na Káju.

Právě v tu chvíli se maminka otočila a chystala se pokleknout, ostatně jako všichni kolem. Varhany už totiž začaly notovat Beránku Boží a lidé se přidávali. I Kája se chtěl přidat, ale když si klekl vedle maminky, přestal vidět, co dělá pan farář. A on si přece dal za úkol dobře ho sledovat. Rychle se postavil.

To, co uviděl, mu ve vzpomínkách vyvolalo starý obraz na faře. Uprostřed za obětním stolem stál pan farář a jako kdysi Pán Ježíš při Poslední večeři, i on nyní lámal velkou hostii.

Přijímání

Týden uběhl jako voda v místním potoce a je tu – samozřejmě – neděle a s ní Kájova cesta s maminkou do kostela. Hned u dveří dnes na ně čeká překvapení: u kropenky se uklání Kostelníček.

„Co tady děláš?“ roztahuje Kája pusku v úsměvu od ucha k uchu.

„Neříkal jsi minule, že tě mrzí, že mě vidíváš tak pozdě? Chtěl jsem ti udělat radost.“ Hop! A malý skřítek se uvelebuj na Kájově rameni. Radost? Do kostela se chodí dělat někomu radost?

„Jasně! Pán Ježíš má vždycky velikou radost, když přijdeš. Každou neděli na tebe čeká,“ zašeptal mu do ucha skřítek, jako by slyšel Kájovy myšlenky. „A taky pro tebe má připravený dárek.“

„Hm, to vím, ty hostie a víno, co nosíme panu faráři.“

„Počkej, ty jsi úplně zapomněl na proměňování? Při proměňování se přece hostie mění v tělo Pána Ježíše a víno v jeho krev. Tím dárkem pro přítomné je Pán Ježíš sám. Dává se lidem ve svatém přijímání.“

„Dává se? Jako že si ho můžeme odnést s sebou domů?“ našel nový zájem Kája.

„Pst, poslouchej,“ zašeptal Kostelníček.

Pan farář právě láme proměněnou hostii a jeden malý úlomek vkládá do kalicha: „Beránku Boží, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi,“ přidávají se lidé.

„Jaký beránek? Tady je nějaký beránek? A proč se má smilovat?“ šeptá sotva slyšitelně Kája.

„Neruš,“ stejně tiše odpovídá skřítek. „Beránek Boží, to je označení Pána Ježíše, který za nás umřel na kříži, abychom se my jednou mohli dostat do nebe.“

„To smiluj se nad námi znamená něco jako, aby nám odpustil?“

„Pst.“

Pan farář teď ukazuje všem hostii, před kterou před chvílí sám poklekl a nahlas říká: „Hle, Beránek Boží, ten, který na sebe vzal hříchy světa. Blahoslavení, kdo jsou pozváni k večeři Beránkově.“

„Pane, nezasloužím si, abys ke mně přišel, ale řekni jen slovo, a má duše bude uzdravena,“ odpovídají klečící lidé.

„Tak jsi to slyšel sám,“ mrkl skřítek na Káju. Tu větu „Hle, Beránek Boží, ten, který na sebe vzal hříchy světa“ řekl už Jan Křtitel u Jordánu, když se Pán Ježíš přišel nechat pokřtít. Bylo tam tehdy mnoho dalších lidí, a Jan tak představil Ježíše. Tento Pán Ježíš teď chce přijít do srdcí lidí.“

„To bylo to, k večeři Beránkově?“

„Ano. Je to odkaz na hostinu, kterou Pán Ježíš slavil s apoštoly, jak jsi to viděl na tom obraze.“

„Také bych tam chtěl být.“

„Pojď.“ Kája sebou trhl. Skoro si myslel, že ho Pán Ježíš zve ke svému stolu, ale to ho jen maminka jemně vystrkuje z lavice a staví před sebe do zástupu, který směřuje k obětnímu stolu. Kája by si tak rád odnesl Pána Ježíše ve svém srdci domů. Ale maminka mu vysvětlila, že na to je ještě malý. Prý to ještě nechápe. Hm, to by maminka koukala, co už mu Kostelníček všechno vysvětlil!

„Tělo Kristovo. Amen,“ ozývá se zepředu postupující fronty.

Když o chvílečku později ucítí na čele křížek od pana faráře, vzpomene si Kája na scénu u Genezaretského jezera. Za Pánem Ježíšem tam také přicházeli hlavně dospělí. Ale on bral na klín děti, usmíval se na ně a žehnal jim. Teď právě to pocítil Kája.

Závěrečné obřady

Kdykoliv jde Kája s maminkou ke svatému přijímání, snaží si vybavit onu radost dětí ze setkání s Ježíšem. Maminka si pak vždycky klekne a děkuje Pánu Ježíši, že přišel do jejího srdce a on má dost času na koukání po druhých lidech. Někdo se modlí, někdo zpívá, jakýsi kluk se ptá, jestli už bude konec.

„Teď je nejlepší čas na povídání si s Pánem Ježíšem,“ šeptá Kostelníček.

„Teď? Vždyť už bude konec. Nepovídali jsme si s ním celou tu dobu?“

„Máš pravdu. Jenže ten, kdo šel ke svatému přijímání a má teď Pána Ježíše ve svém srdci, má jej nejbližší, jak jen ho může mít.“

„Jak to myslíš?“

„Podívej. Kdy se ti s maminkou povídá nejlépe?“

„No, já nevím,“ zapřemýšlí Kája. „Možná, když mě vezme na klín a přitulí k sobě.“

„Vidíš. Nejlépe se ti s maminkou povídá, když je vedle tebe. Ale lidé, kteří byli u svatého přijímání, mají Pána Ježíše ve svém srdci. To je blíž než může být jakýkoliv člověk vedle tebe.“

Kája se podívá obdivně na maminku. Právě si sedá, letmo se na něj usměje a pohladí ho po hlavě. „Třeba o mně povídala Pánu Bohu,“ mrkne spiklenecky na Kostelníčka.

Ministranti právě uklízejí obětní stůl. Odnášejí kalich a patenu - tácek, který slouží jako záchrana před pádem hostie na zem, všechno pěkně urovnávají a uvádějí obětní stůl do původního stavu. Kájovi najednou připadá osiřele, ale než to stihne říct Kostelníčkovi, všichni vstávají a pan farář pronáší závěrečnou modlitbu poděkování Pánu Ježíši.

„Ještě se na chvíli posaďte,“ doprovází pan farář své slova pohybem ruky. „Dnes bude na závěr slavnostní požehnání.“

Slavnostní požehnání? Co to je? „Kostelníčku, slyšel jsi to také?“

„To víš, že jo. Dnes to nebude jenom: „Požehnej vás všemohoucí Bůh, Otec, Syn i Duch Svatý“. Dnes bude pan farář žehnat monstranci.“

„Mon... čím?“

„Mon-stran-cí.“

„Co to je?“

„To je to sluníčko, o kterém ti kdysi maminka povídala. Chtěl ses přece podívat na tu nejkrásnější věc v kostele, ne?“

„To jo. To je ta věc tam vpředu v té skřínce?“

„Neříká se ve skřínce, ale ve svatostánku. V monstranci je tam pod způsobou chleba Pán Ježíš.“

„V té velké proměněné hostii?“

„Ano, v té.“

„Ta je opravdu krásná,“ vydechne Kája, když kněz o chvíli později staví monstranci na vyvýšené místo připravené na obětním stole. Lidé poklekají a zpívají, ale Kája vytahuje hlavu nad lavici. Nesmí mu nic utéct! Zlaté paprsky monstrance odrážejí světlo do stran, jeho však nejvíc zajímá prosklená schránka s hostií. Tam je Pán Ježíš.

„Kostelníčku, Pán Ježíš je pořád ve svatostánku?“ zašeptal, když kněz po požehnání opět uschoval drahocenné „sluníčko“.

„U nás ano. V některých kostelích, kde mše svatá bývá jen občas, Pána Ježíše ve svatostánku trvale nemívají. Ale poznáš to snadno. Když v blízkosti svatostánku svítí červené *věčné světlo*, Pán Ježíš tam je.“

„Červené? Proč zrovna červené?“

„Vidíš, nad tím jsem nikdy přemýšlel. Ale třeba si můžeš myslet: červená – stůj! A taky poklekní před svatostánkem, když přicházíš i když odcházíš, protože je tu Pán Ježíš.“

„A ty jsi tady také pořád?“

„To víš, že ano. Už se moc těším, až zase přijdeš. Určitě ještě bude o čem si povídat.“

Obsah

Kája a Kostelníček	3
Skřítek u kropenky	5
Kostelníček u varhan	7
Oblečení pana faráře.....	9
Odpuštění	12
Maminka čte v kostele.....	15
Žalm	17
Evangelium.....	19
Kázání.....	21
Věřím v Boha	23
Přímluvy	25
Obětní dary	27
Příprava hostiny.....	29
Svatý, svatý	31
Proměňování.....	33
Otče náš	35
Pozdravení pokoje	38
Přijímání	39
Závěrečné obřady	41